

ДАУР ХЭРГЭНЫ
ЖУУГУУ ХИЙГУ ДУРУН
达斡尔文正字法

(初稿)

0·乌珠尔著

内蒙古人民出版社

АЛАРИ 团队整理重排
仅供个人学习使用

达斡尔文正字法^(初稿)

目 录

前言.....	1
字母及读音.....	1
音节与读音.....	6
母音和谐律.....	9
(一) 在舌位方面的和谐.....	9
(二) 在嘴唇方面的和谐.....	10
重音和轻音.....	11
子音同化规则.....	14
隔音法.....	15
词的连写规则.....	15
(一) 名词附加成分的写法.....	15
(二) 形容词附加成分的写法.....	20
(三) 数词附加成分的写法.....	22
(四) 代词附加成分的写法.....	26
(五) 动词附加成分的写法.....	29
(六) 副词附加成分的写法.....	38
(七) 虚词的写法.....	38
借词或转写词的写法.....	40
移行规则.....	41
大小写字母的用法.....	41
缩写词的用法.....	43
标点符号的用法.....	44

前 言

这本正字法小册子是根据一九五六年十二月二十日于呼和浩特市召开的达斡尔语文工作会议所通过的达斡尔文字方案（草案）的正音规则和正字规则为基础编写的。主要用来正确掌握达文的读法和写法，作为达文教学和编译工作之助。在这本小册子里将达文字母的读音、拼写法以及词的写法等各项规则都加以具体化和比较详细地解释。现在就正字法中的一些主要问题作如下说明。

我们在制定这套正字法时，除了仔细研究达斡尔语标准音（即布特哈方言纳文土语的语音）内部规律之外，还参考了使用着新文字的相关亲属语文的正音法和正字法，比较地研究并批判地吸收了它们成功的经验和妥善的处理方法。

首先，正字规则的原则问题

达文正字法是根据语音学和形态学的原则制定的。达语过去没有文字，所以也就没有什么所谓照顾传统和习惯的原则。所说语音学的原则就是这样：一般发什么音就写什么字母。例如：тэнгэр（天），гажир（大地），нар（太阳），хуу（人）等是。作为拼音文字，这种写法是基本的，使文字最大限度的接近口语的主要条件。变读不变书写形式，使词尽量定形化的写法，就是根据形态学的原则来的。例如：идсэн（吃了），этсэн（胜了）的“с”，受“д，т”的同化而变读为“т”音，可是这个附加成分原来就是сэн（сан，сон）并在其他场合下仍然读“с”，所以仍不改变写法。这种写法也是很重要的，也是使文字规则合理和简便化的主要手段。这两个原则同样都是重要的，不容忽视或强调任何一面，因为如果过分强调形态学的原则而忽视语音学的原则，会使文字远离人民口音，反之如果过分强调语音学的原则而忽视形态学的原则，会使文字规

则繁难复杂化，也会脱离人民大众。在这个意义上形态学的原则就是实用的原则。

其次，母音和谐的问题

达语的母音和谐律有些不严，这主要表现在第二音节以下的短母音上。第二音节以下的短母音在大多数情况下，都倾向于央母音 э。比方，данга (烟)，мянга (千)，лонко (瓶)，чонко (窗) 等词的第二音节以下的 а, о 都是不清楚的，可是这一点却不能得出没有母音和谐的结论，因为它们在长变化时是很清楚的，仍是 аа, оо 而不是 ээ。例如：

данга → дангаар

мянга → мянгаар

лонко → лонкоор

чонко → чонкоор

энгэ → энгээр

кэнкэ → кэнкээр

因此我们在正字法中为考虑学习和使用上的简便，除个别能够定形处理的定形处理以外，按严格的母音和谐情况处理的。

再次，轻音的写法问题

由于达语的词的第二音节以下的短母音，也和蒙古语族的其他语言一样，音响很不清楚。因此在正字法中，写不写或怎样写的问题，也曾成了一个主要的问题。对这个问题，首先采用新文字的三个老大哥各自采用了不同的办法。如喀尔玛克蒙古在制定正字法时，规定轻音（即弱化母音）完全省去不写。因此将第二音节以下的长母音也都规定只用一个字母来写。布里雅特蒙古制定正字法时，规定轻音，不管听到与否都要写出，每一个子音都必须带母音。喀尔喀蒙古制定正字法时，又采用了不同的办法，强调语音学的原则，根据子音的配合规律来决定轻音的写法，当做正字法的一个主要部分来制定了轻音的规则。

我们在制定这个正字法的时候根据达语的语音规律的特点和正字法的要求，吸取了布里雅特文正字法的优点与合理的处理方法，制定了轻音的规则。这个规则中规定一个子音不能没有母音，在有一个子音的地方，不论在其前面或后面必须要有一个母音。轻音的写法按子音的配合规律，通常在“в, н, л, р”等四个子音的后面，来其他子音时，轻音要写在两个子音的后面。例如：алга（网），анта（滋味）。其他子音后面来任何子音时，轻音要写在两个子音的中间。例如：сатан（糖），шидэр（锥子），энгэл（质量），кэтэс（疮），битэг（书）。任何子音后面来“в, н, л, р”等四个子音时，轻音也要写在两个子音的中间。例如：шолон（老实），шонон（肥美的），олор（人们）。这个轻音规则的主要特点是简便，易于掌握，词干定形惯用。

最后，ай эй ой уй 的问题

它们在口语中所表达的音质有两种，一是下向结合母音（ай эй ой уй），词尾变化时按长母音规律变化，例如：далай + аар = далайяр（经由海），кэкэй + ээр = кэкэйер（傲慢地）；二是母音与子音的拼音结构（ај эј ој уј），词尾变化时按子音的规律变化，例如：бэй + ээс = бээс（由身体），уй + ээс = уес（由关节）。但是根据后者的出现频率来看是比较少的，为考虑简化起见，在正字法中一律规定按结合母音处理，即在形态变化上按着长母音的规律来形态变化。比方像上例的 бэй, уй 一律按 бэйес（由身体），уיעс（由关节）来写。可是经这样用正字法的手段处理以后，所产生的问题，如同音词加多并与口语不符的问题，尚待以后继续研究。

由于我们研究工作的水平有限，加上时间仓促，一定不免有很多缺点和不成熟的地方。因此恳切地希望同志们特别是专家们多提出批评和意见，以期在再版的时候好好修正。

达斡尔文正字法（初稿）

字母及读音

1 - Д. 字母表及字母名称，各个字母依照一定的次序排列在一起，就是字母表，达文字母表里有三十二个字母。列表如下：

次序	字母	名称	读音			例 举				
			蒙文	俄文	注音					
1	Аа	а	а	а	ʏ	араан шараан				
2	Бб	бэ	б	б	ɣ	баран бэй				
3	Вв	вэ	(в)	(в)	(×)	валан важ				
4	Гг	гэ	г	г	«	гаадаг гэрь				
5	Дд	дэ	д	д	ɤ	долоо ход				
6	Ее	е	е	е	<table style="border: none; margin: 0 auto;"> <tr><td> </td><td>せ</td></tr> <tr><td> </td><td>ち</td></tr> </table>		せ		ち	эре еэе
	せ									
	ち									
7	Ёё	ё	ё	ё	(ɮ)	ёогий ёнкен				
8	Жж	жи	ж	чж	ɟ, ɟʃ	жууруу жилжимаа				
9	Зз	зэ	з	цз	ɮ					
10	Ии	и	и	и	ɪ	исэн имаа				
11	й	短и	й	й	(ɪ)	байг бэй				
12	Кк	кэ	к	к	ɥ	касоо катан				
13	Лл	эл	л	л	ɤ	голь ласлаабэй				
14	Мм	мэ	м	м	ɱ	мойл марбэй				

15	Нн	эн	н	н	ㄋ	нары илаан гэгээн
16	Оо	о	о	о	(ㄹ)	осы орсоол туман
17	Пп	пэ	п	п	ㅍ	пийс пийкээл
18	Рр	эр	р	р	(ㄹ)	нар сароол
19	Сс	сэ	с	с	ㄷ	санна сунку
20	Тт	тэ	т	т	ㅌ	талы тауль
21	Уу	у	(ү)	у	ㅈ	удуры жургу
22	Фф	фэ	ф	ф	ㅊ	
23	Хх	хэ	х	х	ㅅ	хар хаул
24	Цц	цэ	ц	ц	ㅆ	
25	Чч	чи	ч	ч	ㅈ, ㅊ	чигаан час
26	Шш	ши	ш	ш	ㅌ, ㅍ	шар ширээ
27	ь	软音符	ь	ь	ㅆ	гарьдаа барьсан
28	ы	ы	ы	(эй)	(ㄹ)	аулы босогы шунсу
29	ь	硬分符	ь	ь		варья гарья
30	Ээ	э	э	(э)	ㅌ	эргун эмгун
31	Юю	ю	ю	ю	ㅈ ㅊ	нюргаан нюрбэй
32	Яя	я	я	я	ㅈ ㅊ	яаржи янбэй

注：— () 内的音是表示相近的音。

2 - Д. 母音，由肺部经喉咙呼出并自由无阻地通过口腔的带音的气流，即乐音，就叫做母音或元音。下列各字母是母音 а, э, и, о, у, я, е, ё (е), ю, ы。

я, е, ё (е), ю 是用单一字母表示的子音 й 跟母音 а, э, о, у 的拼音形式。如：

я = йа е = йэ (йо)

ё = йо ю = йу

е 有两种读音：在子音后读前母音 [je]，即 | せ 音，例如： бед (咱们)， таре (田地)， хэле (把舌头)， хоре (圈儿)。在其他场合下读 [jэ]，即 | ㄛ 音。例如： еусэгу (转移)， кээкээе (把自己的猫)。

ё 在条件不具备的情况下可用 е 来表示，按词义和母音和谐律分辨其读音。

ы 也有两种读音：一是用单一字母表示的向上结合母音，[ай, эи, ой]，不出现在词首。例如： амы (米的、口的、把米、把口) эгы (母亲的、把母亲) ногы (狗的、把狗)。一是舌尖元音 [ы]，只出现在汉语借词或转写词中，例如： Чыфэн (赤峰)， Сыфантай (四方台)。

注：— [] 内的符号是记音符号。

3 - Д. 子音，由肺部经喉咙呼出的带音或不带音的气流，通过口腔并受到其某一部分的阻碍而成的噪音，就叫做子音或辅音。下列各字母是子音： б, п, м, в, ф, д, т, н, л, р, з, ц, с, ж, ч, ш, й, г, к, х。

б 通常出现在词中词尾，不重叠或不与其他双唇音 п, м 相接触时变读或近似 [в] 音，即像新蒙文的 в 音。例如： губдэ (全，共)， сэб (先生)， лаб (一定)， харба (十个)， сорби (拐杖)。

в 有两种读音：一是圆唇浊擦音 [W] 或叫半母音 у，出现在词的任何部分。例如： валан (群众，众多的)， ав (要)， таав (五个)， увэй (没有)。一是唇齿浊擦音 [V]，即像俄文的 в 音，只出现在借词或转写词中。例如： витамин (维他命)， иванов (伊万诺夫)。

ф, з, ц 这三个字母只出现在借词或转写词。例如：фа-шис（法西斯），франз（法国）。

н 有两种读音：一是半鼻音，出现在母音后音节末，表示母音的半鼻化。例如：ийн（他），аан（他们），жалан халам（祖祖辈辈），ирсэн（来了）。一是舌尖鼻音，出现在母音前音节首；有时也出现在母音后，仍用短母音来表示。例如：нас（岁数），хаана?（哪儿?），энэ（这个），чонокон（口红）。表示舌尖音的这个短母音，如 хаана, энэ, чонокон 等词的 н 后面的 а, э, о 就叫做区别母音。区别母音在 д, т, с, ж, ч, ш 等六个子音之前要消失，因此就去掉不写。例如：сансан（想了），эндэ（在这儿），танда（于珍珠）。

ж, ч, ш 在母音后或在 я, е, и, ё, ю 的前面变读舌面音，即以软子音出现。例如：баж（连襟），бажесаа（由自己的连襟），хач（叉子），хачий（叉子的，把叉子），хэш（把儿），хэшес（比把儿）。

й 是舌面浊擦音 [j] 或叫半母音 и。根据“1 - д.”不出现在母音 а, э, о, у 之前。

г 通常在词中词尾不重叠不与 к 或半鼻音 н 相接触时变读 [ɣ] 音。如：аг（兄），эг（母亲），битэг（书），шидэг（毡子）等词的 г 音。

4 - Д. 无音符号有两个：ь, ъ。其中 ь 是软音（即腭化子音）符号，或软子音分离符号；ъ 是硬子音（即非腭化子音）分离符号。ь, ъ 只出现音节末尾。ъ 在条件不具备的情况下可用“”或用“,”来表示。

5 - Д. 母音有短母音，长母音和结合母音的区别。

1. 短母音，用一个字母来表示。例如“2 - д.”。
2. 长母音，用母音重叠的办法来表示。如：

аа ээ ий оо уу
 яа (я) еэ (е) ёо (ё) юу (ю)

短母音 я, е, ё, ю 不出现在词的第二音节以后, 因此将第二音节以下的长母音 яа, еэ, ёо, юу 都用单字母 я, е, ё, ю 来写。例如: баре (手镯), харья! (回去吧!), хоёлоо (俩)。

母音的长短区别是具有区别语义和形态作用的, 例如:

бас	又	баас	粪便
далда	顶针	далдаа	把自己的顶针
энэ	这个	ээнэ	资本, 小册子
дэрсэ	炕席	дэрсээ	把自己的炕席
ин	碾子	ийн	他
арги	酒	аргий	酒的, 把酒
босогу	起来	боосогу	受胎
лонко	瓶子	лонкоо	把自己的瓶子
дургу	卖	дуургу	满
кэку	孩子	гэкуу	布谷鸟

3. 结合母音 (也叫复合母音), 是由两个不同的母音结合而成的。分下向结合母音和上向结合母音两种。

(1) 下向结合母音, 下向结合母音的前一个成分是比较紧张、清晰是构成音节的核心。因此就叫下向结合母音。下向结合母音的后一个成分, 即次要成分 и, 用 й 来写。如:

ай эй ой уй ау эу
 яй ей ёй юй яу еу

(2) 上向结合母音, 上向结合母音的后一个成分是比较紧张、清晰, 是构成音节的核心。因此就叫上向结合母音, 除了用单字母 ы 表示的上向结合母音 [ай, эй, ой] (见“2-д”) 以外, 还有几个上向结合母音:

6 – Д. 子音有腭化与非腭化，唇化与非唇化的区别。

1. 腭化子音，凡子音除 в, с 以外在前高母音 и 或舌面音 й 的前面，受其影响，舌面向前并向上高抬而发出，这个就叫做腭化子音或叫软子音。因此将在音节之首出现的软子音，用母音 я, е, и, ё, ю 来表示。如：мяг (肉)，бенши (饺子)，дир (沉着)，нёмбос (泡沫)，калер (野葱) 等以外，在音节末尾出现的腭化子音用软音符号 ь 来表示。这样表示的软子音只有三个：нь, ль, рь。例如：хань (伴侣)，бэрь (儿媳)，голь (面)。

2. 唇化子音，凡子音在后高母音 у 或圆唇浊擦音 в 的前面，受其影响，嘴唇收敛舌根高抬而发出，这个就叫唇化子音或圆唇子音。除了在母音 у 前面的唇化子音以外都用 в 来表示。这种唇化子音有 17 个：бв, пв, мв, фв, дв, тв, нв, лв, зв, цв, св, жв, чв, шв, гв, кв, хв, 只出现在词首。例如：дваанга (西瓜)，лваач (俄罗斯)，гварба (三个)。因此在词中词尾的这种结合形式，不是唇化子音而是两个子音的相连。

腭化子音和唇化子音实际上都是由两个子音结合而成的，因此也可以统称为结合子音。

音节与拼音

7 – Д. 拼音，子音与母音的结合就叫做拼音。达文的拼音法有如下三种：

(1) 子音 + 母音，例如：

ба	баа	бя	бяа
два	дваа	двай	двау

(2) 母音 + 子音, 例如:

ам аам ям яам
ань аань айнь аунь

(3) 子音 + 母音 + 子音, 例如:

гор гоор кёр кёор
хвал хваал квэл квээл

в, с 通常不拼在母音 я, е, и, ё, ю 的前面, 因此即便相连也是属于不同音节的。

х 通常不出现在词中词尾, 而只出现在词首。例如: хал (姓), хэль (舌头或语言), хоон (年)。

长母音、结合母音和结合子音虽然都是由两个字母表示, 但在音节里不能认为是两个音。

8 - Д. 音节, 词并不是按一个个的音素来读, 而是按照一个个的节股来读出的。词的这种节股就叫做音节或音缀、音段。通常每个词有几个母音就有几个音节, 如: хэлычилгээсэнби (我让(他)说去了) 这一个词有六个母音, 那么就可以分解为六个音节: хэ-лы-чил-гээ-сэн-би。因此, 音节也就是以母音为核心的一群音素的组合体。

达语的音节结构有如下几种:

(1) 母音可自成音节。例如:

аа 住 ай 怕
ау 宽 эй 这样
а-раа! 啊呀! э-рий (呻吟声)
бээ-и 饵的, 把饵

(2) 母音可以在前面带一个子音构成音节。例如:

га-лоо 鹅 ко-соо 鸟嘴
шо-гоо 鹰 ха-раа 目标
жи-гаа 钱 ши-рээ 桌子

(3) 母音可以在后面带一个子音构成音节。例如：

ос	水	ийс	胰子
эм	药	эр	丈夫
аан	他们	аур	汽

(4) 母音可以在前后各带一个子音构成音节。例如：

шир-бэс	筋	тун-ку	鼓
лон-код	于瓶	тур-гун	急速
гор-бид	三星	саваан-даа	蒜

通常以母音为结尾的音节叫做开音节，以子音为结尾的音节叫做闭音节。

9 – Д. 音节的划分，词可按母音的数目划分为若干音节。划分法如下：

(1) 两个母音相连，在中间划分。例如：

хууи = хуу-и	人的，把人
ооя = оо-я!	喝吧!
далайи = да-лай-и	海的，把海

(2) 两个母音中间有一个子音时，在其子音的前面划分。例如：

бадаа = ба-даа	饭
мягаа = мя-гаа	把自己的肉
эрин = э-рин	时间

(3) 两个母音中间有两个子音时，在其两个子音中间划分。例如：

какраа = как-раа	鸡
картаа = кар-гас	板子
гарьда = гарь-да	于手

母 音 和 谐 律

10 – Д. 母音和谐律，达斡尔语中词的第一音节里的母音如果是 а 的话，那么后续各音节里的母音也便是 а 或者是其他有条件可以协调的母音。母音的这种有规则的协调现象，就叫做母音和谐律。

在十个母音字母中，后母音 а, о 为阳性母音；央母音 э 为阴性母音；合口母音 и, у 为中性母音。现在把所有的母音都归类列表如下：

母 音	阳 性	阴 性	中 性
短	а о я ё	э	и у е ю
长	аа оо яа ёо	ээ еэ	ий уу юу
结 合	ай ой ау яу яй уо юа юо	эй эу еу уэ	уй юй ы

(一) 在舌位方面的和谐

11 – Д. 通常阴阳性母音不能出现在一个词里。例如：

ачааясаа	从自己的爹
эвээсээ	从自己的娘
акааясаа	从自己的哥哥
экээсээ	从自己的姐姐
айлаар	经由村庄
хэйлээс	离开的话
саураараа	用自己的犁杖
сүүлэнээс	比采霞

但是，外来语、人名、地名或一些特定的词的附加成分的母音可以例外，不按此项规则。例如：

Жэу Энлай	周恩来
хэлжаабэй	在说着
наадбэй	耍玩儿
этья!	胜利吧!
этсэнтаа е?	你们胜利了吗?

12 – Д. 中性母音可以跟任何母音在一起。例如：

хулаан	红的	чигаан	白的
гилоочер	用黄花菜	хукурээр	用牛
хитээр	经炕沿	тараяр	经由田地
хораяр	经由圈儿	нюргаан	画儿

但是，词的第一音节里的母音是中性母音的情况下，如果后续各音节中没有阳性母音时，那么通常都按照阴性母音变化。例如：

шидээрээ	用自己的牙齿		
гурунээсээ	从自己的国家		
хууес	比人	шийес	从冰孔
хулаанаар	用红的	имааяр	用山羊
дилоояр	用缰绳		

(二) 在嘴唇方面的和谐

13 – Д. 如果词的第一音节里的母音是阳性母音 о 的话，那么后续各音节的母音通常也都是 о。例如：

шомоолоос	比蚊子	хондолоос	由雷
топоороор	用大斧	омолоо	把自己的孙子
шолоноор	老实地		

但是，由阳性母音 а 和 о 混合构成的词干或以延长母音 оо 为结尾的词后，通常接着都是 а 或 я，例如：

адоояс 从牧群 касоояр 用铁
 оргойдааяр 用人参 соргаагаас 教育的话

注：— a 和 o 混合构成的词里，如果第一音节的母音是 a 的时候，第二音节以下只须有长母音 oo 而不须有短母音 o，应该写 a, y。反之第一音节的母音是 o 的话，第二音节以下也只须有长母音 aa，而不须有短母音 a，应该写 o, y。这是因为达语词的第二音节以下的短母音（即弱化母音）发音上不清楚，a, o 都倾向于 э 的原故。

14 – Д. 如果词的第一音节里的母音是中性元音 y 的时候，词干第二音节以下的短母音，通常也都是 y。但附加成分的母音不在此限。例如：

утум	饼	унун	真的
удур	日子	уркун	浓的，密的
чучуу	榛子	худулсэн	动了
хурэлгээсэн			使之垫播了

重音和轻音

15 – Д. 重音，达语的词的第一音节里的母音，不论是长母音或是短母音，发音总是响亮而清楚的，这个叫做重音。达语的重音总是在第一音节里，因此它是固定的重音，是非常容易掌握的。重音须清楚地读出。例如：

аалаг	经济	арга	方法
далда	顶针	болон	淡的
боорол	白花的	гэнсуун	凉的
гэгээн	明亮		

16 – Д. 轻音，达语的词的第二音节以下（包括第二音节在内）的短母音，发音很不清楚和不稳定，一般都具有央母音 ə 化的倾向，这个叫做轻音或弱化母音、不清母音。词的第二音节以下的长母音也比较短，具有短母音化的趋向。轻音应该轻读，就像 ə 那样，或则有时是读不出的。例如：

ангал	人口	дарга	耳下腺
пёлон	光滑，滑溜	олор	人们
колтос	屑皮	кэлтэг	鲫鱼
хэлгэ	肝儿，紫的		

由于达语的词的第二音节以下的短母音，发音很不清楚和不稳定，如以 алга（网）一词为例，在口语里发成 алга 和 алаг 或者也可以发成 алага。这种情况不能不造成文字在书写上的不规范和困难，因此要有比较严格的书写规则。

17 – Д. 根据“8 – д”在达文中三个子音不能没有母音连在一起，也就是说，在有一个子音的地方，不论在其前面或后面，每所听到的地方，必须要有母音。但在另一方面，除了非写不可的轻音 и, у 或区别母音以外，也要避免多余写可有可无的轻音，如：гаг（猪），эл（葱），ход（星）等词虽然在听感上是 гага, элэ, ходо 但不可写成这样，因为这两种写法在语义上并不是对立的。可是如果听到的轻音是 и, у 或听到的是舌尖音 н 的话则必须写出轻音或区别母音。如：ами（性命）кэку（孩子）энэ（这个）等，就不能写成 ам, кэк, эн，因为这样就会造成语义上的对立。

18 – Д. 根据达语子音的类型和母音的结合方式（注），轻音的书写，通常按照下面的规则：

（1）前强子音后面来前强子音时，轻音要写在两个子音的中间。例如：

шонон	肥美的	олон	肚带
хорол	嘴唇	улир	棠梨
авал	要	ханил	恋爱

(2) 前强子音后面来后强子音时，轻音要写在两个子音的后面。例如：

арги	酒	сарпа	筷子
сорсо	韭菜花	гальда	于火
хоньдо	于绵羊	кэнкэ	瓜

(3) 后强子音后面来后强子音时，轻音要写在两个子音的中间。例如：

худус	羽毛	кэтэс	疮
ниргис	粒儿	битэг	书
нидэд	于眼睛	гэжиг	辫子

(4) 后强子音后面来前强子音时，轻音要写在两个子音的中间。例如：

вакан	种山羊	эргэл	尖牛
мадган	利息	качин	种，条件
тоожин	孔雀	хвакар	短促

下面把前强子音，如 в, н(нь), л(ль), р(рь) 等四个子音用“>”表示；后强子音如：б, п, м, д, т, с, ж, ч, ш, г, к 等十一个常用的子音，用“<”来表示；拼音关系可用“+”来表示；所要写的轻音用“а”来表示，作出如下的公式：

- ① > + > = > + а + >
- ② > + < = > + < + а
- ③ < + < = < + а + <
- ④ < + > = < + а + >

但是有些个别的词或附加成分的母音的写法也有例外的，可按具体所听到的情况来书写。比方 аалаг（经济）， татлаг

(大绳), айлаг (乐音、母音), хорлог (锁链) 等词的 -лаг 就不能写成 -лга, 又如 хатлаагу (捆), татсан (抽了) 等词在听感上虽然 хатлаагу 与 хаталаагу, татсан 与 татасан 不分, 但在 л, с 的后面都有母音, 并且在 т 后面不加母音也不破坏上述规则, 因此将类似 хатлаагу, татсан 这样的词, 都要避免多余的写可有可无的轻音。当然这类个别词的写法, 还要依靠词典来解决。

注: — 达语的子音在音节结构中的类型, 除了半鼻音 н 以外, 一般除阻阶段较强, 所以大多数都属于后强子音类型。可是有声子音 в, н, л, р, 除了 м 以外, 在后面有无声子音时, 一般成阻阶段较强, 即变为前强子音。通常在后强子音的后面和前强子音的前面总是有母音听到, 根据达语子音的这种类型和母音的结合方式规定了这个轻音的书写规则。当然这个规则也只是相对的, 一般的, 因此还有个别例外的和特殊的。

子音同化规则

19 – Д. 子音的同化, 达语的子音主要有如下两种同化现象:

1. 子音 с 在 д, т, л 之前, 往往受其发音方法的影响, 变读为 т, л, 但写法仍不改变。例如:

хадсан	(可念)	хадтан	割了
катсан	(可念)	каттан	固化了
идсэн	(可念)	идтэн	吃了
этсэн	(可念)	эттэн	胜利了
хэлсэн	(可念)	хэллэн	说了
тальсан	(可念)	тальлан	放了

2. 半鼻音 н 在双唇音，舌尖音，或舌根音之前往往受其发音部位的影响，变读为双唇、舌尖和舌根鼻音，但写法仍不改变。比方 ирсэнбаа（我们来了），харьсанби（我回去了）的 н 都被同化为双唇鼻音 м，ичсэнтаа е（你们回去了吗？）эриндэ（于时间）的 н 都被同化成了舌尖鼻音 [н]; мунгу（银），сунку（篋子），ирэнкээ（要来么）的 н 都被同化成了舌根鼻音 [н]。

隔音法

20 – Д. 分离符号 ь 和 ь 的用法，除了以 в 或带有 ь 以外的子音为结尾的词干后，来以 я, е 为起头的附加成分并需分离音节时写 ь。例如：

гар + я = гарья	出去吧
эт + я = этья	胜利吧
ол + я = олья	得到吧

但是以软子音 ж, ч, ш 为结尾的词干后来以 я, е 为起头的附加成分并需分离音节时写 ь，例如：

ож + я = ожья	接吻吧
пач + я = пачья	解散吧
лаш + я = лашья	甩吧

词的连写规则

(一) 名词附加成分的写法

21 – Д. 名词的复数附加成分跟词干连写。达语的名词的复数附加成分有三种：-нур, -сул 和表示集体的 -чен, 例如：

акаанур	哥哥们	дэунур	弟弟们
хуусул	人们	морьсул	马 (多数)
жаксул	东西 (多数)		
айгунчен	瑗琿 (集体)		
ийлийчен	伊犁 (集体)		
мэйсэлчен	梅斯里 (集体)		

22 – Д. 名词的格附加成分跟词干连写。达语的名词有八个格。书写法如下：

1. 主格，也叫第一格，没有附加成分，按名词的原形出现。例如：

чолоо	石头	эрги	岸
куль	脚	саби	鞋
тасаг	虎	хунку	毛巾

2. 所有格，也叫第二格，有两种附加成分：-ы (-ий, -уй, -н), -ыг (-ийг, -уйг, -иг) 或 -ыгий (-ийгий, -уйгий, -игий)。附加法如下：

-ы, -ыг 附加在以短母音 а, э, о, 或以子音为结尾的词干后，同时去掉短母音。例如：

дваангы	西瓜的	торсыг	营子的
элы	葱的		

-ий, -ийг 附加在以短母音 и 或以软子音 (包括 ж, ч, ш) 为结尾的词干后，同时去掉 и 或 ь, 例如：

аргий	酒的	кулий	脚的
нижий	荞麦精的	хэший	把儿的

-уй, -уйг 附加在以短母音 у 为结尾的词干后，同时去掉 у, 例如：

сункуй	篋子的	анакуйг	钥匙的
--------	-----	---------	-----

-и, -иг 附加在以长母音或结合母音为结尾的词干后, 例如:

нувааи	菜的	жюсууи	醋的
далайи	海的	чийпийи	马兰的

3.方位格, 或给予格, 也叫第三格, 有一种附加成分: -д (注) 附加时根据“17 - д.”在听到的地方写轻音, 可是要去掉词干的舌尖音 н 后面的区别母音。例如:

туутгед	于鸽子	гальда	于火
танда	于珍珠	эндэ	在这里
тосод	于油		

注: 有时在子音 р 的后面变读为 т, 但写法仍不改变。

4. 客体格也叫第四格, 有一种附加成分: -ы (-ий, -уй, -и) 附加法与所有格同。例如:

адусы	把牲口	амы	把米, 把口
амий	把命	кэкуй	把孩子
баатааи	把敌人	дэуи	把弟弟

5. 从格或比较格, 也叫第五格, 有一种附加成分: -аас (-ээс, -оос, -уэс, -уос, -яс, -ес)。附加法如下:

-аас (-ээс, -оос) 按母音和谐律附加在以短母音 а, э, о 或子音为结尾的词干后, 同时去掉短母音。例如:

даагаас	比驹		
сэлкээс	比公山羊	халгаас	比手掌
торгоос	比缎子		

-уэс (-уос) 按母音和谐律附加在以短母音 у 为结尾的词干后, 同时去掉 у。例如:

жанкуос	比大刀	гаагуос	比乌鸦
кэкуэс	比孩子	хункуэс	比手巾

-яс (-ес) 按母音和谐律附加在以长母音和结合母音为结尾的词干后。例如：

касоояс	比铁	чолоояс	比石头
далайяс	由海	хороояс	由手指
тэмээес	比骆驼	ширээес	由桌子

以短母音 и 或软子音为结尾的词干后也要写 -ес, 同时去掉 и, ь。例如：

тонкес	比点	хэкес	比头
хэлес	比舌头	бочес	比色
морес	由马	хонес	由羊

但是从格在口语中往往是 -аар (-ээр, -оор, -уэр, -уор, -яр, -ер) 跟造格含混不清, 为了使文字逐渐规范化起见, 规定在书写时一律按照上述规则。

6. 造格或方面格, 也叫第六格, 有一种附加成分: -аар (-ээр, -оор, -уэр, -уор, -яр, -ер), 附加法跟从格相同。例如:

далдаар	用顶针	жууер	用针
булкуэр	用镜子	дагуор	用外套
галер	用火	аулаар	经山
тареяр	经田地		

7. 共同格, 也叫第七格, 有一种附加成分: -тий, 附加在任何词干后。可是要去掉词干后的舌尖音 н 后面的区别母音。例如:

яаятий	有鸭子	амтий	有米, 有口
гольтий	有面	хэркэтий	有数珠
намтий	有我	ямтий	有他

8. 程度格，也叫第八格，有一种附加成分 -чаар (-чээр) 按母音和谐律附加在任何词干后。例如：

соочаар	到腋下	сакчаар	到踝骨
хужуучээр	到脖子	кээльчээр	到肚子
аулы бэслээрчээр	到山腰		
гэрий хвармачаар	到房檐		

24 - Д. 名词的关系附加成分跟词干连写。达语有第一、第二、第三三个人称关系和反身关系附加成分。书写法如下：

1, 第一人称关系附加成分有三种：

单数	——	-минь	我的
复数	〈	对称	-маань 我们的
		共称	-нань 咱们的

例如： битэгминь 我的书
 кээкээмаань 我们的猫儿
 тэренань 咱们的地

2, 第二人称关系附加成分有两种：

单数	——	-шинь	我的
复数	——	-таань	我们的

例如： варкалшинь 你的衣服
 нэмбэстаань 你们的被子

3, 第三人称关系附加成分有两种：

单 数

-ынь (-ийнь, -уйнь, -инь) 他的

复 数

-ынаань (-ийнаань, -уйнаань, -инаань) 他们的

附加法与名词的所有格同 (参阅 22 - д. 2) 例如：

акаайнь 他的哥哥 экээинаань 他们的姐姐

дауинь 他的声音 дээлийнь 他的大衣
 гэрийнаань 他们的房子
 этээгуйнаань 他们的祖母

4, 反身关系附加成分有两种:

-аа (-ээ, -оо, -уэ, -уо, -я, -е),

-аамул (-ээмул, -оомул, -уэмул, -уомул, -ямал, -емул)

附加法与名词的从格同 (参阅 22 - д. 5) 例如:

айлаа	(把) 自己的村庄
котоноомул	(把) 自己的城市
дагуомул	(把) 自己的外套
хикээвээе	(把) 自己的大娘
хикаачааямул	(把) 自己的伯父

(二) 形容词附加成分的写法

33 – Д. 形容词的比较级附加成分跟词干连写。达文的形容词比较级附加成分，除了用名词比较格附加成分如 -аас (-ээс, -оос, -уэс, -уос, -яс, -ес) 表示的对比说明一种事物胜过另一种事物的性质的以外，还有 -чирээ, -кан (-кэн, -кон) 等两种附加成分。如果在以半鼻音 н 为结尾的词干后附加 -кан 等附加成分时，去掉 н。例如:

Тэр хулаанчирээ качиртийинь аний юмээ? 那个脸蛋儿较红的是谁?

Хигкэн гэрьдынъ бооя. (咱们) 住大一点的屋子吧。

Антаг бэйн гяалаанынь (аасаа) босог бэйн гяалаанаасаа гэгээнчирээ бэйтэлээ дулаакан. 朝阳面的房间比其阴面的房间较亮又暖和一点。

25 – Д. 达语的形容词高级和最高级比较级用下列方法表

示：

1, 以前置成分来表示形容词的高级比较级。其前置成分主要以形容词词干第一音节的开音节部分或再附加以 -б, -м, -н 来充当。例如：

хар	黑的	хаб хар	确黑的
чигаан	白的	чим чигаан	雪白的
дасуун	甜的	даб дасуун	甜甜的
куншуун	焦糊的	кун куншуун	焦糊糊的
будуун	粗的	бу будуун	粗粗的
нарин	细的	на нарин	细细的
гасуун	辣的	га гасуун	辣辣的

另外还有一些个别的前置成分，专门加强一定的形容词的比较程度。如 пат, чар (чаллун) 等。例如：

хар	黑的	пат хар	漆黑的
куку	绿的，青的	чаллун куку	青青的

如果加强语气时，在前置成分的母音之后，增加延长线（—）来表示强调的成分。例如：

ха—б хар	漆黑的	ху—хулаан	通红的
да—дасуун	甜甜的	бо—болон	淡淡的

2, 以副词来表示形容词的最高级比较级，如：бороот, элэй, давуу, айдуу(айдагу), исоор, дэмбэл, мадан, мадан увэй, сэкен увэй, хэмжээ увэй, ужаан увэй 等副词都可以用来表示形容词的最高级。例如：

Энэнь бороот сайн. 这一个最好。
 Энэ чинжоо элэй гасуун. 这个辣椒更辣。
 Энэ кэнкэ айдуу дасуун. 这个瓜很甜。
 Ийн давуу сайн дваанга дулдэж ачирсан.
 他买来了很好的西瓜。

Энэ дваанга мадан дасуун. 这个西瓜甜极了。

Энэ дваанга сэкен увэй дасуун. 这个西瓜甜的没头儿。

Хаамий кэнкы ваайнь аасаа хэмжээ увэй сайн.

哈密瓜的香味是无比的好。

(三) 数词附加成分的写法

26 – Д. 基数词的写法：

нэк	1	хойр	2
гварба	3	дурбу	4
таав	5	жиргоо	6
долоо	7	найм	8
ис	9	харба	10
харбан нэк	11	хорь	20
хорин нэк	21	гоч	30
гочин нэк	31	дуч	40
дучин нэк	41	таби	50
табин нэк	51	жар	60
жаран нэк	61	дал	70
далан нэк	71	най	80
найн нэк	81	ир	90
ирэн нэк	91	жау	100
мянга	1000	тум	10,00
харбан тум	100,000		
жау тум	1,000,000		
мянган тум	10,000,000		
тумун тум	100,000,000		

基数词个位数 3, 4, 5, 8, 9, 和全部的十位数, 千位

数，万位数作为定语用时，需要增加 -н 音。例如：

гварбан хукур	三头牛
тааван хороо	五个手指头
мянган бойгон	千个户
тумун ход	万个星
хорин настий	有二十岁
далан коноо	七十天（宿）

27 – Д. 序数词附加成分，有一种：-даар（-дээр）按母音和谐律跟数词连写，附加法如：

нэждээр	第一	хойрдаар	第二
гварбадаар	或	гватаар	第三
дурбудээр	或	дутээр	第四
таавдаар	第五	жиргоодаар	第六
дулоодаар	第七	наймдаар	第八
исдээр	第九	харбадаар	第十

28 – Д. 合数词附加成分跟数词连写，有两种：-л（-аал，-ээл，-оол，-уэл，-ёл，-ел），-аалан（-ээлэн，-оолон，-уэлэн，-ёлон，-елэн）。按母音和谐律附加同时去掉 хойр 的 йр，如：

гашкаа, гашкаар	单独，独自
хоёл, хоёлон	俩
гварбаал, гварбаалан	三个
дурбуэл, дурбуэлэн	四个
тааваал, тааваалан	五个
жиргоол, жиргоолон	六个
долоол, долоолон	七个
наймаал, наймаалан	八个
исээл, исээлэн	九个

харбаал, харбаалан

十个

29 – Д. 配分数词附加成分，有一种：

-аагаар (-ээгээр, -оогаар, -уэгээр) 按母音和谐律附加，

如：

нэжээгээр	各一个
хойроогаар	各二个
гварбаагаар	各三个
дурбуэгээр	各四个
тааваагаар	各五个
жиргоогаар	各六个
долоогаар	各七个
наймаагаар	各八个
исээгээр	各九个
харбаагаар	各十个

另外，还可以用数词重迭的办法来表达配分数，但唯有“各一”用特殊词来表达。例如：

нижээл	各一个
хойр хойр	各二个
гварба гварба	各三个
дурбу дурбу	各四个
таав таав	各五个

30 – Д. 约数词附加成分跟数词连写，有一种附加成分：

-аад (-ээд, -яд, -ед) 按母音和谐律附加，例如：

Харбаад морьтий чваг ирсэн. 来了十来个骑兵。

Баа хоёлон вачирсан увэй хоред хоон болсон.

我们俩没有见面有二十来年啦。

Аанда ордоон далаан бунь таретий аасан.

他们过去有过七十来垧地。

Эдээ мааны хорчоодмаань мянгаад бунь таретий бол-
сон.

现在我们社里有了千十来垧地。

31 – Д. 日历计算词的写法。达语日历计算词由基数词加 -н 构成。例如：

нэкэн	~ шинэн		一号或初一
хойрон	~ шинэн	хойрон	二号或初二
гварбан	~ шинэн	гварбан	三号或初三
дурбун	~ шинэн	дурбун	四号或初四
тааван	~ шинэн	тааван	五号或初五
жиргоон	~ шинэн	жиргоон	六号或初六
долоон	~ шинэн	долоон	七号或初七
найман	~ шинэн	найман	八号或初八
исэн	~ шинэн	исэн	九号或初九
харбан	~ шинэн	харбан	十号或初十
харбан нэкэн			十一号

另外，月数计算词，为考虑跟“第一月，一个月”之类的概念加以区别起见，仍保留满语借词。写法如下：

анебе	正月或元月	жвээбе	二月
(ане сар)			
яланбе	三月	дуйнбе	四月
сунжаабе	五月	нюнгунбе	六月
наданбе	七月	жаканбе	八月
уйнбе	九月	жванбе	十月
оншинбе	十一月	жоргонбе	十二月

(四) 代词附加成分的写法

32 – Д. 人称代词及其变格时的写法如下：

(1) 第一人称代词及其变格：

格	单 数	复 数	
		对 称	共 称
1	би (我)	баа (我们)	бед (咱们)
2	минийг миний	мааныг мааны	бедэныг бедэны
3	намад(наад)	маанда	бедэндэ
4	намы	мааны	бедэны
5	намаас	маанаас	бедэнээс
6	намаар	маанаар	бедэнээр
7	намтий	маантий	бедэнтий
8	—	—	—

(2) 第二人称代词及其变格：

格	单 数	复 数
1	ши (你)	таа (您、你们)
2	шинийг, шиний	тааныг, тааны
3	шамад	таанда

4	шамы	тааны
5	шамаас	таанаас
6	шамаар	таанаар
7	шамтий	таантий
8	—	—

(3) 第三人称代词及其变格:

格	单 数	复 数
1	ийн (他)	аан (他们)
2	ийнийг, ийний	ааныг, ааны
3	ямад	аанда
4	ямы	ааны
5	ямаас	аанаас
6	ямаар	аанаар
7	ямтий	аантий
8	—	—

(4) 近指第三人称代词(注)及其变格:

格	单 数	复 数
1	энэ 他(此), 它	эд 他(此)们, 它们

2	ЭНЫГ, ЭНЫ	ЭДЭНЫГ, ЭДЭНЫ
3	ЭНДЭ, ЭНЭНДЭ	ЭДЭНДЭ
4	ЭНЫ	ЭДЭНЫ
5	ЭНЭЭС	ЭДЭНЭЭС
6	ЭНЭЭР	ЭДЭНЭЭР
7	ЭНТИЙ	ЭДЭНТИЙ
8	—	—

(5) 远指第三人称代词(注)及其变格:

格	单 数	复 数
1	тэр 他(彼), 它	тэд 他(彼)们, 它们
2	тэрыг, тэры	тэдэныг, тэдэны
3	тэрэндэ, тэндэ	тэдэндэ
4	тэры	тэдэны
5	тэрээс	тэдэнээс
6	тэрээр	тэдэнээр
7	тэртий, тэрэнтй	тэдэнтй
8	—	—

注: —近称和远称第三人称代词, энэ, эд, тэр, тэд 是由指示代词 энэ(这个), тэр(那个)转化而来, 因

此就具有这个（指人）这些（指人），那个（指人），那些（指人）之意，并非是恭敬的说法。

33 - Д. 反身代词及其变格时的写法，只有这几种变格和写法：

вээры, вээрыг（自己的）

вээрээ（自己）

вээрыгээ（把自己的） вээрдээ（于自己）

вээрыгэдээ（于自己的）

вээрыгээсээ（从自己的）

вээрыгээрээ（用自己的）

вээрыгтийе（和自己的）

34 - Д. 其他如指示代词，疑问代词和确定代词等的变格及其他词尾变化时的写法和名词相同，没有什么特殊的。

（五）动词附加成分的写法

35 - Д. 动词的希望、命令和推迟式，也要和动词连写。列表如下：

人 称		希 望	命 令	推 迟
第 一	单 数	-я		-гаан, -гааминь
	复 数	对 称	-я	-гаамаань
		共 称	-я	
第 二	单 数	-гаане	-(无词尾)	-гааншинь
	复 数	-гаантаане -гаанте	-ту	-гаантаань
第 三	单复数	-гаанне	-тугай	-гаанни

动词命令式单数无附加成分，以词干形式表现。命令式词干后附加长元音 -аа (-ээ, -оо, -уэ, -е) 则表示呼吁的意思。

举例： Би харья! 我回去吧!
 Бед явя! 咱们走吧!
 Баа ичъя! 我们去吧!
 (ши) Харь! 你回去!
 Ши даге иргаане! 你再来吧
 (таа) Явту! 你们走!
 Хватигсул босоо! 奴隶们起来!
 Хауяраа хордон хордон бостуэ! 大家快快
 起来!

36 – Д. 动词的叙述式附加成分和动词连写。达语动词的叙述式有三时：现在将来时有两种附加成分：-бэй, -н, 过去时也有两种附加成分：-сан (-сэн, -сон), -лаа (-лээ)。按母音和谐律附加，但现在将来时可不拘母音和谐律。例如：

наадбэй 要玩儿
 ул наадан 不玩儿
 гуйсэн 跑了
 гуйлээ дээ 跑了么

动词叙述式现在将来时跟否定小品词 “увэй (没有) , уден (尚未) ” 连写成为动词的否定形式。连写时去掉 -н 再附加由其变来的词尾：-ввэй, -вден。例如：

наадаввэй 不玩儿，不在玩儿
 наадавден 尚未玩儿
 ичиввэй 不去
 ичивден 尚未去

энкуввэй 不咬，不在咬
 энкувден 尚未咬
 жийввэй 不伸直，不在伸直
 жийвден 尚未伸直

37 – Д. 动词的人称附加成分和动词连写，达语的动词有第一，第二和第三人称附加成分。书写法列表如下：

时	第一人称 单数	第一人称 复数（对 称）	第一人称 复数（共 称）	第二人称 单数	第二人称 复数
现在 将来时	-бэй(в)	-ваа	-вдаа	-бэйш	-бтаа
	-бби	-ббаа	-бдаа	-нши	(-бэйтаа)
	-нби	-нбаа	-ндаа		-нтаа
过去时	-санби	-санбаа	-сандаа	-санши	-сантаа
	(-сэнби)	(-сэндаа)	(-сэндаа)	(-сэнши)	(-сэнтаа)
	(-сонби)	(-сонбаа)	(-сондаа)	(-сонши)	(-сонтаа)

第三人称单数没有附加成分。但复数可以拿名词复数附加成分 -сул 做附加成分。

举例： Би идэв 我要吃。
 Би наадвэй 我要玩儿。
 Ши идбэйш е? 你吃吗?
 Энэ удур хажирсангаа е? 你们今天回来了吗?
 Аан эндур явсансул 他们今天走了。

38 – Д. 形动词附加成分，跟动词连写，达语的形动词附加成分有将来时，现在经常时和过去时的区别。列表如下：

三 时	附加成分
未 来 时	-гу
现在(经常)时	-аач (-ээч, -ооч, -уэч, -уоч, -еч)
过 去 时	-сан (-сэн, -сон)

-гу 除附加在以 в, н, л, р 以外的子音为结尾的词干后, 中间要求轻音。

-аач (-ооч), -ээч 附加在以长母音或结合母音为结尾的词干后要求增音 г, 如 -гаач, -гээч。

举例如下:

идэгу жак	吃的东西
идэгу увэй	吃的没有
варгу амсар	入口
ирээч	常来的
сорсон эрдэм	学的本领
оогооч	常喝的

39 – Д. 动词的体附加成分跟动词连写。达语的动词有三个体。书写法如下:

1. 进行体, 有一种附加成分: -жаа, 附加时不拘母音和谐律。例如:

Ийн битэг ужжаабэй. 他看着书。

Би иргээбуун дауджаавэй. 我朗诵着诗。

2. 反复体, 有两种附加成分: -лаа (-лээ), -жээ (-жоо), 按母音和谐律附加。例如:

татлаабэй. 折扣, 反复地拉。

дарлаабэй. 弹压, 反复地压。

явжообэй 来往，来回走动
 гуйжээбэй 来回跑
 хаулжообэй 来回跑（指一般动物）

3. 完成体，除用助动词 таль 表示的以外，有一种附加成分：-жик。例如：

иджиксэн 吃了（结束性）
 иджикбэй 要吃（非结束性）

40 – Д. 动词的态附加成分跟动词连写。达语的动词有三个态。写法如下：

1. 被动态有一种附加成分：-рда（-рдэ，-рдо），按母音和谐律附加。例如：

хэлэрдэсэн 被说了
 таркардасан 被打了

2. 他动态，有一种附加成分：-лгаа（-лгээ），按母音和谐律附加。例如：

харилгаасан 使之回去了
 гээлгээсэн 使之抛弃了
 ойлоолгаасан 使之挖了

3. 相互态，有一种附加成分：-лчи，例如：

таркалчисан 打架了，互相打了
 хэлэлчисэн 讨论了，互相说了
 болелчисон 争论了，相互争夺了

41 – Д. 副动词的附加成分跟动词连写，达语有十几个副动词。写法如下：

1. 并列副动词有两种附加成分：-ж，-же，例如：

Би энэ удур битэгы пэсэлдэ ичиж даур битэг авсанби.

我今天到书店买了达斡尔文书籍。

Хинээдже усгулжижаабэй.

笑着在说话，或边笑边说。

2. 分离副动词，有一种附加成分：-аа，（-ээ，-оо，-уэ，-уо，-е）按母音和谐律附加并且在长母音和结合母音结尾的词干后要求增音 г，如 -гаа，-гээ。例如：

алкуо курсэн 走到了

карегаа варсан 跳进去了

3. 完结副动词，有一种附加成分：-жий。例如：

Эндэ бадаа иджий явсансул. 他们在这儿吃完饭走的。

Би энэ уйлээ баржий маак сайн ичив. 我把这工作做完了以后才能去。

4. 联合副动词有一种附加成分，重叠使用：-н...-н。例如：

вайлан даулан явсан 连哭带嚎地走了

гуйн карен ирсэн 连蹦带跳地来了

5. 随即副动词，有三种附加成分：-аар（-ээр，-оор，-уэр，-уор，-ер）-мкий，-мтэр（-мдэр）按母音和谐律附加并且在长母音或者结合母音结尾的词干后要求增音 г，如 -гаар，-гээр。例如：

Пийе барер хийсэн. 随拿笔就写了。

Эуды гараар л гуйсэн. 一出门就跑了。

Ийн эуды гараар тэргээ ономкий гуйлгээсэн. 他出门一骑车就跑开了。

Би энэ нэк ам уйлээ хийж барамдэр шамад ичиж ай-шилья. 我这点工作做完了就到你那儿去帮助。

6. 准备副动词，有一种附加成分：-гуэтэр，例如：

Ийний кучиргуэтэрынъ би яввэй.

他一到来我就走。

Илгаа хвальтаргуэтэр гуугу лумбээрбэй.

花一盛开蜂就聚来。

7. 进行副动词，有一种附加成分：-аажар（-ээжээр，-оожаар，-уэжээр，-уожаар，-ежээр），按母音和谐律附加，并且在长母音和结合母音为结尾的词干后要求增音 г，如 -гаажар，-гээжээр。例如：

Ужежээр дэрдээ дулээгээр гарсан.

眼看就飞过去了。

Хуу эй хэлээжээр ши бас тий хийбэйш, энэ хэр болбэй?

人家这么说着你还那么做，这怎能行？

8. 延续副动词，有一种附加成分：-рсаар（-рсээр），按母音和谐律附加。例如：

гуйрсээр курсэн 一直跑到了

хэлэрсээр араан олсон 说着说着才得到了

9. 假定副动词，有一种附加成分：-аас（-ээс，-оос，-уэс，-уос，-ес 或后面带长音）按母音和谐律附加，并且在长母音和结合母音结尾的词干后要求增音 г，如 -гаас，-гээс。例如：

Хэлээсээ, хордон хэл! 如果说的话，快说吧。

Шиний гяд ичесшинъ, би нэк учээк жак урчилээлгээя!

如果你上街的话，我捎一些东西来！

10. 让步副动词，有二种附加成分：-яш（-еш），-тагай ч，按母音和谐律附加。例如：

Энэ удур хвар варгу кэргэ увэй, тос варьяш явбэй.

今天不说下雨，就是下油也得走。

Ийн Бээжиндэ курсэн аатагай ч, тэргул ул мэдэн.

他虽然到过北京，可是不认得路。

11. 跟随、目的副动词有两种附加成分：-гуор（-гуэр），-гаане（-гээне），按母音和谐律附加，例如：

Аан хэбшелчирсээр хориндо холбон холбогуор торто-сон. 他们协商来协商去，决定于二十日结婚。

Энэ (аасаа) хэйлгээне бэлкэсэн жакынь.

这是他（的）为了结婚而准备的东西。

12. 迎接副动词，有两种附加成分：-тэр（-тэд），-гу жак。例如：

Шиний хажиртэшинь би хоо хийгээ барабби.

等到你回来我都要做完的。

Тааны кургу жактаань би куйчээгээ авав вэйби е?

等你们走到的时候，我不会赶上去吗？

13. 选择副动词，有一种附加成分：-тараа（-тэрээ）按母音和谐律附加。例如：

Энэ хвартый удур явтараа еэбэйш, унже тале!

在这雨天走什么，住下来吧！

Эны автараа, тэры авсандашинь ул курэн.

你要这个，不如要那个。

14. 条件副动词，有一种附加成分：-аасаа маак（-ээсээ маак，-оосоо маак，-уэсээ маак，-уосоо маак，-есээ маак）按母音和谐律附加并且在长母音和结合母音结尾的词干后面要求增音 г，如 -гаасаа маак，-гээсээ маак。例如：

Вээрээ дулмуугээсээ маак сайн мэдбэйш.

只有你自己经验过才能知道。

Идээи идээсээ маак сайн антынь мэдбэй.

只有尝过食物才能知其味。

15. 将临副动词，有二种附加成分：-маак（-мээк），-маакан（-мээкэн）按母音和谐律附加。例如：

Аан явмаак болсон. 他们要走要走的啦。

42 – Д. 合成动词要连写。达语有两种合成动词：一是结合 ир（来）这个助动词而成的合成动词，其附加成分为 -ыр（-ийр，-уйр，-ир）附加法同名词所有格附加成分的附加法。例如：

наадыр 来玩儿来 барийр 来捉来

энкуйр 来咬来 долооир 来舔来

二是结合 ич（去）这个助动词而成的合成动词，其附加成分为 -ыч（-ийч，-уйч，-ч）附加法同名词所有格附加成分的附加法，但唯独 -ч 可直接附加在以长母音为结尾的词干后。例如：

наадыч 去玩儿去

барийч 去捉去

энкуйч 去咬去

долооч 去舔去

(六) 副词附加成分的写法

42 – Д. 达文的副词的比较级和高级比较级、最高级比较级附加成分及其写法和形容词的比较级和高级比较级、最高级比较级附加成分及其写法是一样的。(请参看“24 – д. 25 – д”) 例如:

Хордончирээ гуй кэнээ! 快点儿跑吧!

Энгэдэрчирээ яв! 慢点儿走!

Эйдээкэн ир! 往这么点儿来!

Холоос хол явсан. 远远地走了。

Аур пучмур фэйжий дауяс хордон дэрдэбэй.

喷气式飞机飞的比声音快。

Тауль бороот эмэл кучирсэн. 兔子最先跑到。

Кабил айдуу гвайдаан гуйбэй.

乌龟跑得很慢。

(七) 虚词的写法

43 – Д. 后置词要和主词分开来写。例如:

аулы дээр гарсан 上山去了

гэрий хвайна ичсэн 去房后了

удуры гулгун явсан 走了一整天

намтий нэкэндэ ирбэй 和我一同来

жисмаалы нуваан будуун 像缸那样粗

даваа вээд гарсан 朝岭上去了

энэ байты твалда ирсэн 因为这个事情来的

44 – Д. 连接词也要分开独立地写。例如:

Гунжуу болоор долоо баатур 公主和七勇士

хундур бэйтэлээ будуун 高而粗
 Ийн, эч увэй ши ичбэйш. 他, 或者是你去。
 Ши хэргул иржи ул шадаасаа наад жаагаане!
 如果你来不了的话, 请告诉我!

43 – Д. 小品词也要分开独立地写, 例如:

Эдээ бадаа идбэй е?	现在吃饭吗?
Ийн ирсэн е?	他来了吗?
Энэ юо юмээ?	这是什么?
Ийн хаана ичигу юмээ?	他上那儿去吗?
Ши л манга.	唯有你能干。
Хийж л аабэй.	一直在做(写)。
Укаатий хуу кээ!	有智的人呢!
эндур кучир бэй л дээ	今天一定到来的
ул яван	不走
эс бутсэн жакы бу ачир!	不要拿来不中用的东西
идэгу увэй	吃的没有
хэны ч усугы ул сонсон	谁的话也不听
гэрьдээ чиг ул харин	家也不回去
Бу сана!	不要想!
Жэ, би яввэй.	是, 我要走。
Ан, юо элэн.	嗯, 说什么?
Энэ бишин.	这个不是。
Тэр мэтэр.	那个就是。

46 – Д. 感叹词也要分开独立地写, 并且连接的感叹词用连接号连接起来。例如:

Араа! Моо болсон.	啊呀! 不好啦。
Эрий, Айдуу эудбэй!	呦, 疼得很!

Пэй! Хичигуэ ул мэдэн. 呸! 不知害羞。

Эре, энэ ямар гужээе кэку юмээ!

噢，这是多可怜的孩子！

ло-ло-ло! 啰，啰，啰（呼唤猪的小词）

гу-гу-гу! 咕，咕，咕（呼唤小鸡的小词）

借词或转写词的写法

47 – Д. 古有的借词，按自己语言中用惯了的读音去书写。

例如：

чонко	窗户	жянжун	将军
мяучаан	枪	топоор	板斧
уйдрээ	水桶	урнаак	必须
лваач	俄罗斯	панчин	路费
пайбуун	经费		

48 – Д. 今后要借的词和转写的词，原则上按着所借词的词干形态或读音拼写。所以它可以不拘达语的音节结构、母音和谐律和轻音规则，但词尾变化要按照达语的变化规则。为此借词的词干末尾以开音节为结尾的部分要按照达语的结构改写。改写的时候，如果结尾母音是重音的话，改写为长元音；如果不是重音的话则去掉不写。例如：

киноо	电影	москваа	莫斯科
гунчандан	共产党	чанчун	长春

移行规则

49 – Д. 临行末了的一个词，如果写不下来的时候，须移到下一行去，这个叫做移行。移行时音节不可拆散，须以整个音节截移并在上半截词的后面划一连接线，表示此词的一部分已截移到下行。例如：

Хар эулэн элэй аагаа-
саа элэй бутэж, тэнгэр
элэй аагаасаа элэй дун-
куйж, хондолы дау элэй
аагаасаа элэй вайр бол-
жи иржаабэй; тургун
хвар кучирбэй каагуо?

乌云愈来愈布满，天空愈来愈阴沉，雷声愈来愈近啦；骤雨要来吧？

大小写字母的写法

50 – Д. 达文的大小写字母，在一般的场合下都用小写字母以外，大写字母用于以下的场合：

1. 句子开头的字母或诗歌每一行开头的字母，用大写字体。例如：

Даур айман битэгтий болсон. Даур омор хауяраа губ
байсжаабэй.

达斡尔民族有了文字。达斡尔人民都在欢喜。

Хулаан нар

Хаана ч хоо тосбэй,
Халуун хеэлынъ
Качин жакы аминбэй.

Гунчандан
Гажар курчин хоо бэй,
Гвээн кэшийнь
Усгулжиж баран е?
Муры ос
Мадан увэй орсобэй,
Мургу жаус
Мунгээнжи наадбэй.

Мау туруун
Мэргэн укаа хигтий,
Мааны даур
Санаамтараа амисбэй.

2. 专用名词如人的姓名，地名国名，书刊名称，机关团体的名称等开头的字母或者是每个词的开头的字母用大写字体。例如：

Жургу Мэрдэн Шяулаан	
珠尔格 莫尔丁 小郎	
Сун Жуншан	Ийлий
孙中山	伊犁
Айгун	Мугдун котон
璦琿	沈阳市
Хингаан даваа	
兴安岭	
Дванды Иргэн Губдэ Хвалясун Гурун	
中华人民共和国	

Монгол Иргэн Губдэ Хвалясун Гурун

蒙古人民共和国

Гурун болоор хобилгаал

国家与革命（列宁著）

Дванды Гуруны хобилгаал болоор Дванды Гуруны

Гунчандан

中国革命与中国共产党（毛泽东著）

Хар муры гол 黑龙江省

Гирин гол 吉林省

Аруун гвас 阿荣旗

3. 文章标题，题目和标语招帖等的第一个字母或全部的字母都用大写字体。

缩 写 词 的 写 法

51 – Д. 一般日用的比较重要的专用名词或词组，为简便计可以缩写成一个字母或一个音节。具体缩写词可以在辞书中加以规定，例如：

Дванды Иргэн Губдэ Хвалясун Гурун

（中华人民共和国）可缩写为

Д. И. Г. Х. Г.

Дванды Гуруны Гунчандан

（中国共产党）可缩写为

Д. Г. Г.

Соргаан Хваашегу Жургаан

（教育部）可缩写为

С. Х. Ж.

标点符号的写法

52 – Д. 句号 (.), 句号用于叙述句和命令句 (平稳的语调时) 的末尾。例如:

Нар гачирсан.	太阳出来了。
Эулэн бас гирсан.	乌云也消散了。
Уйлээ хоре, явя.	把工作收拾起来, 走吧。
Ши ич, хордон хажир.	你去, 快回来。

句号如果放在缩写词每个字母或音节的后面则表示词的省略, 因此在这种场合下叫做词略号 (请参看“51 - д”的例子)

53 – Д. 问号 (?), 问号用于疑问句的末尾。例如:

Энэ удур хаана ичисэнтаа?	你们今天上哪儿去啦?
Ши энэ байты мэдбэйш е?	你知道这个事情吗?

54 – Д. 感叹号 (!), 感叹号用于感叹词、呼语之后, 也用于感叹句或具有感叹语调的命令句和希望句末尾。例如:

Вэй! Тэр аний?	喂! 那是谁?
Хо-й! Эндэ бэ-й!	喂! 在这儿呢!
Вэй, хаана бэйше? Дау гараасшинь!	
喂, 你在哪儿? 答应一声呀!	
Эмэлдээ ир кэнээ!	你往跟前儿来吧!

55 – Д. 逗号 (,), 逗号主要用于句子稍微停顿的地方或并列成分之间。例如:

Монёи ужиж дулээсэн хуу л аагаасаа хоо мэдбэй,

тэр (аасаа) эйтэн жакы даурегуд мадан двартий.

凡是见过猴子的人都知道，它是最喜欢模仿一切事物的。

Жун, баран, эмэл, хвайны утгай дурбун бэй элбэй.

东、南、西、北谓四方。

56 – Д. 分号 (;), 分号主要用于复合句或扩展句的各分句的末尾。例如：

Хээр тарей, ы час гэсэж, тэнгэр дээр угул эрины эулэн гиржи, гажир дээр ванагуйнь аасаа лак лактий час болоор хвар; удур элэй аасаа элэй орто болжи, тэнгэры сугдун бас элэй аасаа элэй дулаан болсон; хаур эрины сэбжин нэkdээкэн кучирсэны хуваан болсон.

田野里的雪融化了，天空中冬季的云消失了，落到地上的是潮湿的雪和雨；白昼愈来愈长起来，天气也愈来愈暖和起来了；仿佛是春天的快乐已经降临了。

57 – Д. 冒号 (:), 冒号主要用于启示句的末尾。例如：

Гэрьдэ маань: Ачаа, эвээ, экэч дэунурминь бэй.

在我们家里：有我的父亲、母亲、姐姐和弟妹们。

Алга жаус ямы жур ирээр хасоож хэлбэй: “Сарде ачаа, ши юо авбэйше?”

金鱼向他游过来，问道：『你要什么，老爹爹？』

58 – Д. 连接号 (-), 连接号用于行末被移的前半截词的后面（参看“49 - д”）；用于合成词的中间或以数词代替的词的词干与附加成分之间。例如：

Куку-котон	呼和浩特
Хулаан-котон	乌兰浩特
25-даар кичээл	第二十五课
10-ы 2-оор хобөбэй	以二除十

连接号，放在加重语气的音节的母音后，表示延长并强调地读出（请参看“25 – д. 1”）。

59 – Д. 破折号（—），破折号主要用于语气转折或注解句之前。例如：

“Эдээ куну гэрьдээ кучирсэндаа!”

—Журчил коонийж ирээ хэлбэй.

「现在我们可到家了！」——珠尔奇乐叫喊着说。

Хасоолаг увэй, даур гажирда айманы вээрдээ дасагу шидэнтэй аабэй, бас “битэгы уйл” болоор тачикуй “битэг соргаагу уйлтий” аабэй, ——Энэ эйтэн жэргий байты твалда гяанаараа вээры хэль битэгээ байталгу каанда ул баран бас някан хэль битэгы байталбэй.

没有疑问，在达斡尔地区将有民族地自治机关，也将有「文书工作」以及学校的「教学工作」——这一切的事情当然不仅要用自己的语文，而且也要用汉语文。

60 – Д. 省略号（…），省略号用于被省略或中断句之后。例如：

“Ул гвайдан сонсож олоо ч тальбэйтаа … кэш хэйлгу ордооноо би урнаак бэйерээ таанда гууруулгээвэй…”

「也许你们不久就会听到……但是在离别以前我必须亲自和你们说明……」

61 – Д. 括号（（）），括号主要用来表示同位语，插入语或插入句或注解句。例如：

Ийн (багши) эндур сайн харьсан.

他（老师）今天才回去了。

Мааны тачикумаань ул гвайдан (уйнбе шинэнээр) кичээл нээбэй.

我们的学校不久（九月初）就要开课。

62 – Д. 引号（“ ‘ ’ ”），引号用来表示引用句。例如：

Ийн хэлэн: “Бишин, тэргулы касооя суугу ойнго” усугээ хай усгулжиж барсан увэйерээ, мэлжиж бас тэргулы касооя суучсэн.

他说：「不，捞铁轨要紧」话还没说完，就又抢着捞铁轨去了。

63 – Д. 百分号（%），百分号用于分子的后面。例如：

жау обы табин долоо — — 57 % 百分之五十七

жау обы ирэн ис — — 99 % 百分之九十九

附录：达斡尔文字史略及重排整理说明

整理：АЛАРИ | Аясала

校对：АЛАРИ | Сулфа

达斡尔语，属蒙古语系东部支系，有布特哈、梅里斯、海拉尔及新疆塔城四个方言。她通常被认为是一种「有语言无文字」的语言，但也曾短暂拥有过被认可的正式文字：一九五六年五月，在呼和浩特召开全国少数民族语言科学讨论会，讨论了创立达斡尔文字的问题，提出了《达斡尔文字方案》（草案）。同年十二月，在呼和浩特召开的达斡尔语文科学讨论会上通过了以西里尔字母为文字形式，布特哈方言为基础方言，纳文土语为标准音的达斡尔文字方案。

一九五七年初，内蒙古自治区政府成立达斡尔语文工作委员会，负责协调与领导内蒙古、黑龙江、新疆三地达斡尔文字方案的推行工作。同年四月，内蒙古人民出版社出版了《达斡尔文正字法》《达斡尔文识字课本》《达斡尔文读本》《达斡尔族民间故事集》（第一集）《达斡尔舞春和扎恩达勒》（第一集）《各国民间故事》（第一集）《黄继光的故事》等书籍，出刊两期《达斡尔语文》杂志。此外，用达斡尔文字整理资料，培训一期师资，并在内蒙古和黑龙江等地试教达斡尔文字。

同年，中国科学院少数民族语言研究所提出的「关于少数民族文字方案中设计字母的几项原则」中第一条为「少数民族创造文字应以拉丁字母为基础」。以及其他种种不可名状的原因，最终于一九五八年四月，在北京召开的全国第三次少数民族语言科学讨论会上，提出停止创制达斡尔文字。

不过，达斡尔族同胞在创制文字这个问题上历来有着极高的热情，其中最为人所熟知的当属「清代达呼尔文」。随着满文的推广，出现了大批精通满语文的达斡尔人士。于是，在达斡尔人民间出现了借用满文字母拼写达斡尔语的现象。清代的达呼尔文，总体上是对满文的机械照搬，并未出现适应达斡尔语的改动，如长元音的表示。详细内容大家可

阅读《达斡尔文学宗师敖拉昌兴资料专辑》（敖·毕力格主编）、《清代达呼尔文文献研究》（莫·恩和巴图著，蒙古文）等书。

现代的达呼尔文，是由恩和巴图基于达斡尔语自身特点加以改进的版本，明确了长元音的表示方法，规定了各附缀的正字写法。有关正字法方面的介绍可参阅《清代达呼尔文文献研究》的前言，及《汉达词典》（那顺达来编著）的附录部分，前者为蒙古文版本，后者为汉文版本。更多细节也可期待达斡尔语版《三国演义》的出版。

需要说明的是，随着清朝的灭亡，达斡尔人对满语文的热情逐渐消失，很多人转向了蒙古群体。而保持达斡尔自我意识的知识分子们普遍倾向于使用西文字母，包括拉丁字母，西里尔字母。除前文及本书所展示的「正式」西里尔达文外，起码还有六种较为公认的文字方案。

1. 钦氏达斡尔文字方案。一九一六年，钦同甫提出用西里尔文字母记录达斡尔语的方案。目前，用该方案记录达斡尔语的资料留下数张图片，只有字母表和一些单词，无任何文字说明。此文字方案曾在达斡尔族布特哈地区得到推行，并产生了一定影响。

2. 郭氏达斡尔文字方案。一九二〇年，郭道甫提出用拉丁字母记录达斡尔语的方案。该方案最初没规定长元音的拼写方法，后决定以连写两个元音字母拼写长元音，名词格词缀与词干连写，而领属词缀则与词干分写。此方案于二十世纪二三十年代在海拉尔、齐齐哈尔和布特哈等达斡尔族地区试教推广，得到了一定效果。有人很快能用郭氏达斡尔文字方案记账、写信及记录口头文学。

3. 德氏达斡尔文字方案。一九二八年，德古来改变拉丁字母形式及其读音，制定以拉丁字母拼写达斡尔语的方案。据说该方案很有创意地使用字母 G、g 拼写阳性和阴性词的词首、词中辅音，字母 z 拼写辅音 ng 等。他用该文字方案编写《达斡尔文字课本》，在日本东京石印制成册子之后带回国内教授推广。

4. 沃氏达斡尔文字方案。二十世纪三十年代中期，沃文德改进了郭道甫的文字方案，在郭氏方案上加两个字母，创制六个元音字母、二十一个辅音字母的文字方案，编制《达斡尔蒙古大众文字》。沃文德在全和太国民优级小学高年级试教该文字，得到良好效果。全和太国民优级小学很多学生用沃氏文字方案写信或做笔记，尤其学生嘎尔迪回到家乡哈雅屯，用该文字记录自己搜集的民歌。后因日伪统治者的限制，终止了教学推广。

以上四种文字方案的原始资料，我们都无缘得窥，故亦无法为大家指路，也望知晓信息的朋友可以不吝见告。另外，在五六版西里尔达文破产以后，又出现了两种拉丁方案，但也因种种原因无法推广，不过好在资料容易获得，下面简要介绍：

5. 莫氏达斡尔记音符号，由莫尔丁·恩和巴图创制，该方案基本上是对西里尔达文的拉丁转生，只是在元音 [e] 及腭化辅音、唇化辅音的表示以及模糊元音的处理上有些独特的设计。基于布特哈方言，详细内容可见于《达斡尔语读本》、《达汉小词典》等书。

6. 欧式达斡尔标音字母，由西里尔《达斡尔文正字法》的作者欧南·乌珠尔设计，但与本书有很大区别，首先标音字母基于梅里斯方言，且正字方案是卡尔梅克式的，而非布里亚特式。即对模糊元音的处理上有很大不同，据他的论文所言，模糊元音标明无益，却又浪费纸墨资源，当然到了现代，应该是浪费内存了。具体内容可参阅乌珠尔的《达斡尔语概论》、《达斡尔语词典（修订本）》。

除此以外，民间仍有很多人设计了自己的方案，也有使用汉字注音符号、朝鲜谚文字母以及日语假名等诸多文字的。同时，不但布特哈、梅里斯，海拉尔和新疆达斡尔学者也都有热衷于此的，如特木尔台编著的《简明俄语达斡尔语词典》，使用西里尔文记录海拉尔方言词汇，同时在文字设计上也有独到之处。

以上，即为主要的达斡尔文字情况。上面所介绍的书籍大多面向普通读者，若想了解更多的语音语法研究，推荐阅读恩和巴图著《达斡尔语与蒙古语》。

此次重新整理《达斡尔文正字法（初稿）》有两方面考虑：一是此资料极为罕见，电子版更是从未流传，前人文章里提到也都是语焉不详，很少涉及具体细节；二是资料十分珍贵，不便拆书扫描，且有些印刷错误，影响阅读。Alari 团队将此书重新录入，非以盈利为目的，只是为了方便大家研究学习。在重新录入时，我们尽量保持原书面貌，仅将繁体汉字替换为简体，同时修改了那些确定无疑的印刷错误，然有些排版细节过于杂乱，复刻难度大且无益处，故略作调整。

最后，非常感谢佟佳乌珠仔细阅读了我们的整理稿，并花费宝贵时间指出了其中的诸多错误。她的专业审阅和细致指正对我们而言极为珍贵，不仅帮助我们提升了文本的准确性，也为后续学习者保证了资料的可靠性。再次由衷致谢！

Alari

2025.9

ДАУР ХЭРГЭНЫ ЖУУГУУ ХИЙГУ ДУРУН

Банжибуусанынь : О. Ужуур

Хэбэлгээсэнийнь : Убур Монголы иргэны хэблээы хоре

Хэбэлсэнийнь : Убур Монголы удурь сонины хореи
хэблэгу ухээрь уйлдэбэр гажир

Тараасанынь : Убур Монголы шинхуа битэгы пэсэл
1957 хооны 4 сарда хух-хотод туртаан мэдэн хэбэлсэн

Нэждээр дармал

хэбэлсэн тоо 1-3,085 дэб гэлен худаа 0.13

达斡尔文正字法 (初稿)

著者: О. 乌 珠 尔

出版社: 内 蒙 古 人 民 出 版 社 (呼 和 浩 特)

印刷者: 内 蒙 古 日 报 社 印 刷 总 厂

发行者: 内 蒙 古 新 华 书 店

一 九 五 七 年 四 月

大 32 开 26 页

呼 和 浩 特 第 一 版 第 一 次 印 刷

印 数: 1—3,085 册

达斡尔文正字法
(初稿)
统一书号 M7·089·1

定价：一角六分